

Erhvervsskoler som brobyggere til sikkert arbejde for unge lærlinge

AMFF ÅRSKONFERENCEN 4. JUNI 2025

Over **30.000** lærlinge har læreplads i de **ulykkestunge brancher** industri, bygge og anlæg samt landbrug

(Arbejdstilsynet 2021; UVM)

Landbrug

Husdyrs- og plantelinjen

Bygge-og anlæg

Tømrere, elektrikere, malere.
mv

Industri

Procesoperatører, mekanikere,
mv

Projektdeltagere:

NFA: Johnny Dyreborg (projektleder),
Sisse Malene Grøn, Ly Lykke Møller,
Sara Wiencke Christiansen, Sandra
Nielsen, Klara Johanne Jacobsen, Pete
Kines

CeFU: Mette Lykke Nielsen

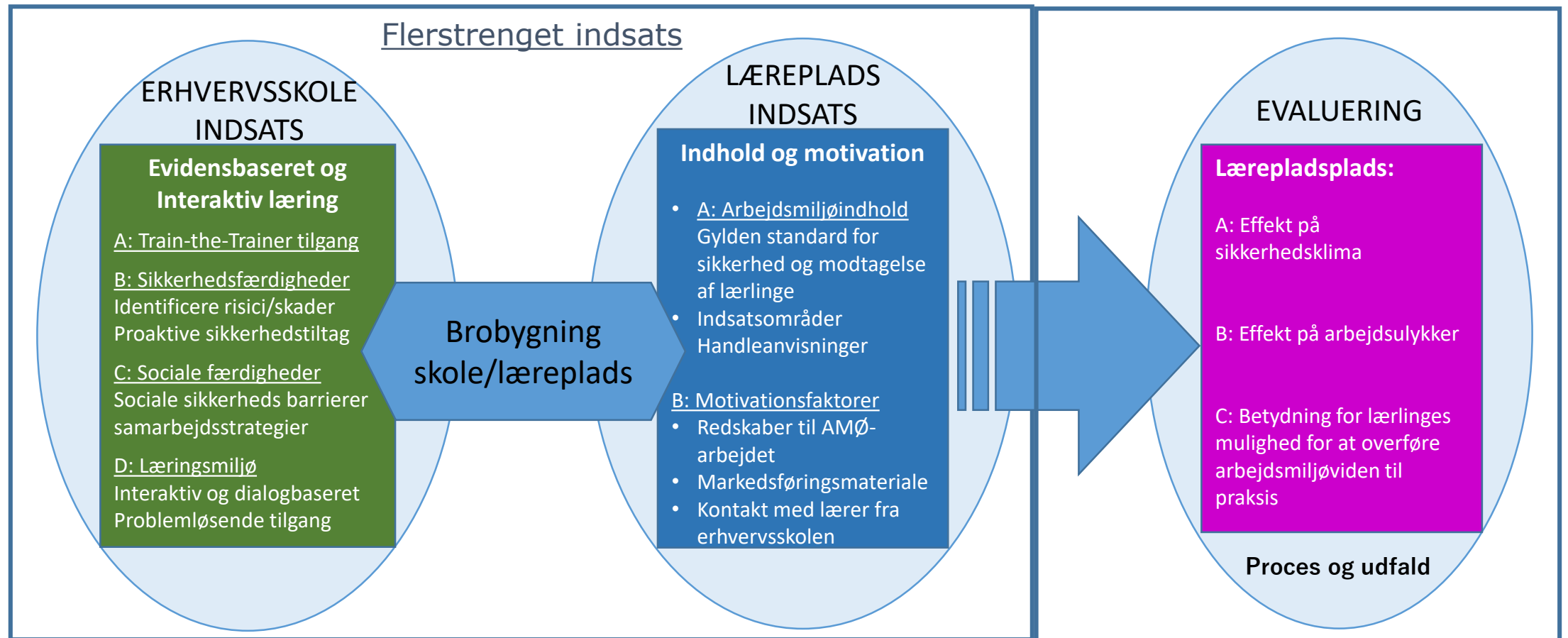
AMK Gødstrup: Kent Jacob Nielsen

Projektet har modtaget støtte fra AMFF (pnr. 46-2022-03) samt AUB (jordbrug)

FORMÅL

- ✓ ☒ Udvikle evidensbaseret sikkerhedslæring på udvalgte erhvervsuddannelser (industri, landbrug og bygge-anlæg) (*erhvervsskoleindsats*).
- ✓ ☒ Tilpasse en tidligere udviklet og pilottestet indsats til forbedring af sikkerhedsniveauet på lærepladser inden for de udvalgte erhvervsuddannelser (*lærepladsindsats*).
- ☐ Undersøge effekten på sikkerhedsklima og arbejdsulykker blandt unge lærlinge/elever af en kombineret skole- og lærepladsbaseret indsats med bedre brobygning mellem skole og læreplads (*flerstrengt indsats*).
- (☒) Identificere vigtige mekanismer for mulige effekter af den flerstrengede indsats (*evaluering*).

Brobygning mellem skole og lærepladser i EUD

Sammenhænge mellem projektets flerstrengede indsats samt proces- og udfaldsmål

Hvor mange lærlinge deltager i projektet?

	Kontrol	Intervention
Branche	GF2 2024/25	GF2 2025/26
Industri	150 lærlinge	150 lærlinge
Byggeri	150 lærlinge	150 lærlinge
Landbrug	150 lærlinge	150 lærlinge

450

450

**= 900 lærlinge/
lærepladser**

Skoler og lærepladser

Landbrug, industri samt bygge og anlæg

Skolemåling

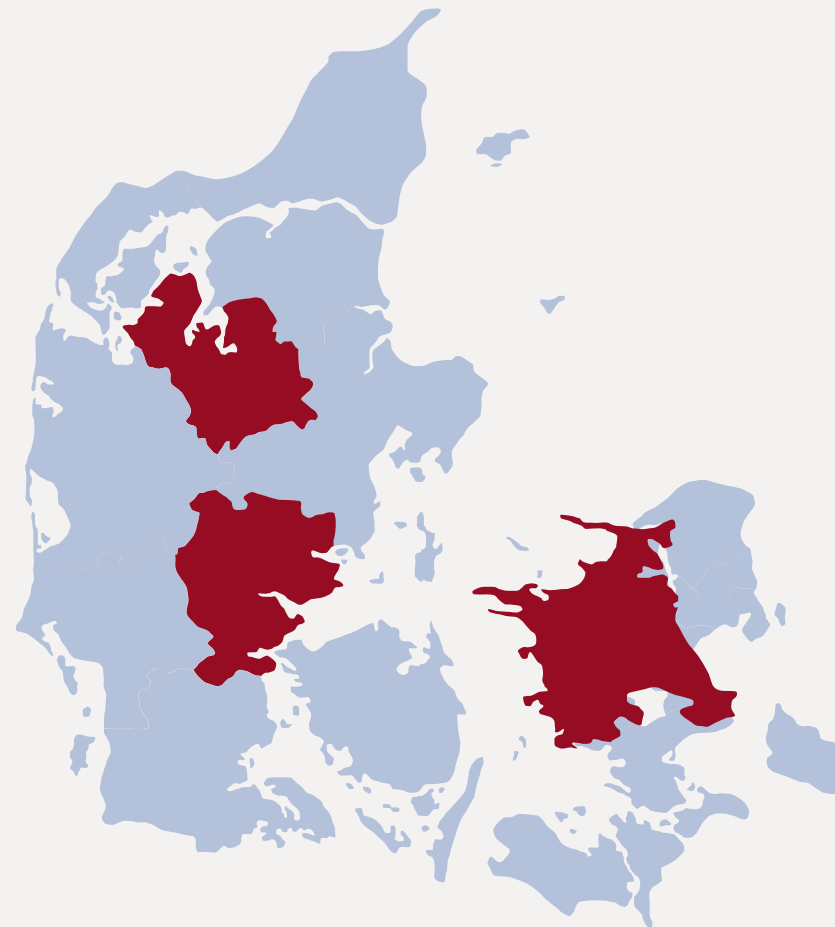
- Tiltro til egne evner
- Sikkerhedsklima
- Motivation for sikkerhed
- Handlekompetencer

- Viden om sikkerhed
- Parathed til læreplads

Lærepladsmåling

- Tiltro til egne evner
- Sikkerhedsklima
- Motivation for sikkerhed
- Handlekompetencer

- Arbejdsulykker
- Konflikt skole/læreplads
- Deltagende sikkerhedsadfærd
- Gylden standard

Erhvervsskole-indsats

Metoden er en 'Train-the-Trainer' tilgang

1. Dialogbaseret problemløsende tilgang i samarbejdet med erhvervsskolerne og de lærere der har undervisning
2. Lærere præsenterer deres arbejdsmiljøundervisning – indhold og metoder:
3. Forskere præsenterer forskning om unges sikkerhed, og metoder til at forbedre lærlinges sikkerhed og trivsel. Identificere risici/skader
4. Sammen udvikles **viden og redskaber**, der kan integreres i undervisningen

(Dette er gennemført for landbrugsskolerne)

Evidensbaseret og Interaktiv læring

A: Train-the-Trainer tilgang

B: Sikkerhedsfærdigheder

Identificere risici/skader

Proaktive sikkerhedstiltag

C: Sociale færdigheder

Sociale sikkerheds barrierer

samarbejdsstrategier

D: Læringsmiljø

Interaktiv og dialogbaseret

Problemløsende tilgang

Erhvervsskole-indsats

Redskaber til undervisning på landbrugsskoler (samt industri og bygge/anlæg)

- 1 Brobyggende APV: APV fra oplæringspladser for at få mere relevante eksempler
- 2 Safety Observer: Integrere Safety Observer i undervisningen: 'safety hunt'
- 3 SOP: Lave produkter på skolen der skal tages med på lærepladsen, fx SOP'er på gylle, minilæsser, kemikalier.
- 4 Oversigt: De 5 hyppigste arbejdsulykker (landbrug, BA og Industri), inddrages systematisk i undervisningen
- 5 Lydhistorier: Inddrage lydhistorier i undervisningen af lærlingene
- 6 Forebyggelsestrappen: Suppleret med QR koder der henviser til gode eksempler på løsninger, fx substitution mv. (NFA web side med eksempler)

Evidensbaseret og Interaktiv læring

A: Train-the-Trainer tilgang

B: Sikkerhedsfærdigheder
Identificere risici/skader
Proaktive sikkerhedstiltag

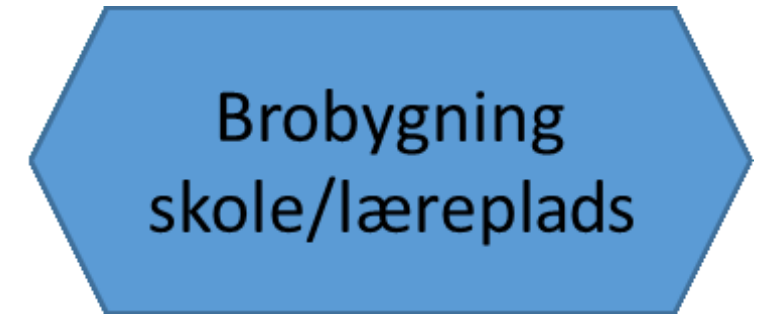
C: Sociale færdigheder
Sociale sikkerheds barrierer
samarbejdsstrategier

D: Læringsmiljø
Interaktiv og dialogbaseret
Problemløsende tilgang

Brobygning mellem skole og lærepladser

Formål:

- Bygge bro mellem læring på erhvervsskolen og den praktiske anvendelse af denne på lærepladsen
- Øge sikkerhedsniveauet på lærepladserne ved at skabe større fokus på hvad en god og sikker læreplads er hos ejeren/lederen/eller den oplæringsansvarlige

Sikker start ...

Den gyldne standard

- 11 kriterier der kendetegner en god og sikker læreplads

Tjekliste

- Liste med 29 tjekpunkter, der bruges til at score en læreplads ift hvor godt den lever op til den gyldne standard

Redskaber

- Redskaber der kan anvendes til at hjælpe lærepladsen med at opfylde den gyldne standard

Gylden standard for en god (og sikker) praktikplads

- **Introduktion**
 - Opstartsplan for lærlingen
 - Gensidig forventningsafklaring (hvad kan lærlingen (ikke), hvad forventes af lærlingen)
- **Arbejdsopgaver**
 - Varierede arbejdsopgaver
 - Tid til at lære
 - Tilstrækkelig instruktionsmateriale
 - Tage højde for typen af opgaver
 - Feedback/anerkendelse
- **Struktur**
 - Styr på de basale ting
 - Fokus på lærlingen i arbejdet
 - Fokus på væsentlig (øft)
 - Oplæringsansvarlig

Tjekliste

Virksomhedsdata		Første besøg	
Navn:		Firmaets navn:	
Grundlagt: 1985 Lærling: Christen		Firmaets adresse: 1. etg. 22	
Hoveder fra virksomheden:		Antal medarbejdere: 1	
Hvor startede lærlingen? Kortlagt: Lørdag		Antal lærlinge: 2	
Hvor virksomheden har lærlinge: 10.7.20			
Hvad forventes af lærlingen: 10.7.20			
1. OPLÆRINGSANSVARLIG (Virksomhed): Tæl de oplæringsansvarlige i virksomheden			
2.1 Er der en oplæringsansvarlig i virksomheden? ☒ Ja ☐ Nej			
2.2 Hvis ja, hvem er den oplæringsansvarlige? ☒ Lærling ☐ Andet			
2.3 Hvis ja, hvem er den oplæringsansvarlige? ☒ Lærling ☐ Andet			
2.4 Hvis ja, hvem er den oplæringsansvarlige? ☒ Lærling ☐ Andet			
2. OPLÆRINGSANSVARLIG (Lærling): Tæl de oplæringsansvarlige i virksomheden			
2.1 Er der en oplæringsansvarlig i virksomheden? ☒ Ja ☐ Nej			
2.2 Hvis ja, hvem er den oplæringsansvarlige? ☒ Lærling ☐ Andet			
2.3 Hvis ja, hvem er den oplæringsansvarlige? ☒ Lærling ☐ Andet			
2.4 Hvis ja, hvem er den oplæringsansvarlige? ☒ Lærling ☐ Andet			
3. OPLÆRINGSANSVARLIG (Virksomhed): Tæl de oplæringsansvarlige i virksomheden			
3.1 Er der en oplæringsansvarlig i virksomheden? ☒ Ja ☐ Nej			
3.2 Hvis ja, hvem er den oplæringsansvarlige? ☒ Lærling ☐ Andet			
3.3 Hvis ja, hvem er den oplæringsansvarlige? ☒ Lærling ☐ Andet			
3.4 Hvis ja, hvem er den oplæringsansvarlige? ☒ Lærling ☐ Andet			
4. OPLÆRINGSANSVARLIG (Lærling): Tæl de oplæringsansvarlige i virksomheden			
4.1 Er der en oplæringsansvarlig i virksomheden? ☒ Ja ☐ Nej			
4.2 Hvis ja, hvem er den oplæringsansvarlige? ☒ Lærling ☐ Andet			
4.3 Hvis ja, hvem er den oplæringsansvarlige? ☒ Lærling ☐ Andet			
4.4 Hvis ja, hvem er den oplæringsansvarlige? ☒ Lærling ☐ Andet			
5. OPLÆRINGSANSVARLIG (Virksomhed): Tæl de oplæringsansvarlige i virksomheden			
5.1 Er der en oplæringsansvarlig i virksomheden? ☒ Ja ☐ Nej			
5.2 Hvis ja, hvem er den oplæringsansvarlige? ☒ Lærling ☐ Andet			
5.3 Hvis ja, hvem er den oplæringsansvarlige? ☒ Lærling ☐ Andet			
5.4 Hvis ja, hvem er den oplæringsansvarlige? ☒ Lærling ☐ Andet			
6. OPLÆRINGSANSVARLIG (Lærling): Tæl de oplæringsansvarlige i virksomheden			
6.1 Er der en oplæringsansvarlig i virksomheden? ☒ Ja ☐ Nej			
6.2 Hvis ja, hvem er den oplæringsansvarlige? ☒ Lærling ☐ Andet			
6.3 Hvis ja, hvem er den oplæringsansvarlige? ☒ Lærling ☐ Andet			
6.4 Hvis ja, hvem er den oplæringsansvarlige? ☒ Lærling ☐ Andet			
7. OPLÆRINGSANSVARLIG (Virksomhed): Tæl de oplæringsansvarlige i virksomheden			
7.1 Er der en oplæringsansvarlig i virksomheden? ☒ Ja ☐ Nej			
7.2 Hvis ja, hvem er den oplæringsansvarlige? ☒ Lærling ☐ Andet			
7.3 Hvis ja, hvem er den oplæringsansvarlige? ☒ Lærling ☐ Andet			
7.4 Hvis ja, hvem er den oplæringsansvarlige? ☒ Lærling ☐ Andet			
8. OPLÆRINGSANSVARLIG (Lærling): Tæl de oplæringsansvarlige i virksomheden			
8.1 Er der en oplæringsansvarlig i virksomheden? ☒ Ja ☐ Nej			
8.2 Hvis ja, hvem er den oplæringsansvarlige? ☒ Lærling ☐ Andet			
8.3 Hvis ja, hvem er den oplæringsansvarlige? ☒ Lærling ☐ Andet			
8.4 Hvis ja, hvem er den oplæringsansvarlige? ☒ Lærling ☐ Andet			

Kriterier

Tjekpunkter

Redskaber

Modtagelse

1. Opstartsplan

1. Opstartsplan

Opstartsplan for de første 3 måneder

2. Udpeg oplæringsansvarlig

- 2. Oplæringsansvarlig udpeget
- 3. AM-kvalifikationer af den udpegede
- 4. Instrueret i at være rollemodel
- 5. Tid til rollen som oplæringsansvarlig

Test din oplæringsansvarlige
Fif til den oplæringsansvarlige

3. Gensidig forventningsafklaring

- 6. Opstartssamtale
- 7. Arbejdstempo
- 8. Kvalitet
- 9. Sikkerhed
- 10. Tidligere erfaring
- 11. Erfaring med værktøjer og maskiner

Huskeliste til opstartssamtale med lærling

Arbejde, læring og sikkerhed

4. Styr på de basale ting (værktøj, værnemidler, arbejdstøj)

- 12. Udlivering af personlige værnemidler
- 13. Værnemidler i daglig praksis?

Tjekliste til opfølgning med lærling

5. Varierede arbejdsopgaver

6. Matche arbejdsopgaver

7. Tid til at lære

- 14. Varierede arbejdsopgaver
- 15. Matche arbejdsopgaver
- 16. Tid til at lære
- 17. systematisk opfølgning på læring

8. Tilstrækkelig instruktion

18. Tilstrækkelig instruktion

9. Feedback og trivsel

- 19. Statussamtale
- 20. Feedback til lærlingen
- 21. Fokus på lærlingens trivsel

Den gode feedback

Arbejds miljøarbejdet

10. Fokus på væsentligste ulykkesrisici
(Fald og snublen, maskiner, håndværktøj, dyr)

- 22. Håndværktøj
- 23. Maskiner
- 24. Fald og snublen
- 25. Dyr

Plakat med typiske alvorlige arbejdsulykker
blandt lærlinge

11. Fokus på lærlinge i arbejdsmiljøarbejdet
(APV, Arbejds miljødrøftelse o.l.)

- 26. Fokus på lærlinge i AM-indsats
- 27. Fokus på lærlinge i AM-drøftelse
- 28. Inddrages lærlinge
- 29. Arbejds miljø på dagsordenen

Forebyggelsestrappen – effektiv forebyggelse

Lærepladsindsats

A: Arbejdsmiljø på lærepladsen

- Redskaber til at opfylde den 'Gyldne standard'
- Udpege indsatsområder
- Handleanvisning

B: Motivationsfaktorer

- Redskaber til arbejdsmiljøarbejdet
- Kontakt med lærer omkring lærlingen mm.
- Markedsføringsmateriale

LÆREPLADS INDSATS

Indhold og motivation

- A: Arbejdsmiljøindhold
Gylden standard for sikkerhed og modtagelse af lærlinge
- Indsatsområder
- Handleanvisninger

B: Motivationsfaktorer

- Redskaber til AMØ-arbejdet
- Markedsføringsmateriale
- Kontakt med lærer fra erhvervsskolen

Eksempler på redskaber – til lærepladsen

8 trin til en god opstart

1 Giv lærlingen en Opstartsplan den første dag, så han/hun kan se hvad han/hun skal lave den første periode – og med hvem.

1

2 Vælg en god rollemodel som lærlingen skal arbejde sammen med.

2

3 Find arbejdsopgaver som egner sig til lærlingen – gerne enkle og interessante opgaver som han/hun kan lære af.

3

4 Vær ekstra opmærksom på de mest almindelige ulykkesrisici ved de arbejdsopgaver lærlingen får.

4

5 Undgå komplekse og risikofyldte opgaver i starten. Fokuser på at indarbejde de basale rutiner!

5

6 I starten bør der ikke være fokus på tempo, men at arbejdsopgaverne løses korrekt og sikkert.

6

7 Sørg for at lærlingen har – og anvender – de nødvendige tekniske hjælpemidler.

7

8 Instruer lærlingen grundigt. Sørg for at følge ekstra op. Give masser af feedback.

8

Før opstart

1. dag

1. måned

2. måned

Resten af tiden

Information til den oplæringsansvarlige - Dyrelinjen

Til den oplæringsansvarlige

Som oplæringsansvarlig er du afgørende for lærlingens udvikling både fagligt og socialt.

Erfaringen viser, at den oplæringsansvarlige er med til at skabe både gode og dårlige vaner hos lærlingen.

Den gode oplæringsansvarlige er

- » Faglig dygtig
- » Tålmodig
- » God til at inddrage lærlingen
- » Lyst til at lære fra sig
- » God til at give feedback

Derfor er det vigtigt, at du er en god rollemodel.

3 fif til et godt forløb

Tilpas arbejdsopgaverne!

- » Vurder hvad og hvor meget lærlingen kan lave
- » Sørg for at der er tid til læring
- » Forklar arbejdsopgaverne – også igen hvis nødvendigt
- » Giv lærlingen varierende arbejdsopgaver

Giv feedback!

Lærlinge har brug for feedback, men opsøger den sjældent selv.

Fortæl derfor lærlingen:

- » Hvordan klarede han/hun opgaven?
- » Hvad var godt?
- » Hvad kunne blive bedre?

Skab et godt arbejdsmiljø!

Sørg for at skabe gode vaner:

- » Vær en god rollemodel – lærlingen bliver lige som dig!
- » Tal om sikkerheden i de enkelte opgaver
- » Spørg om lærlingen kender regler og værnemidler
- » Vær opmærksom på løft, fald og håndværktøj

Kontrol-gruppe spørgeskema-data – lærlinge i landbrug

Studiepopulation

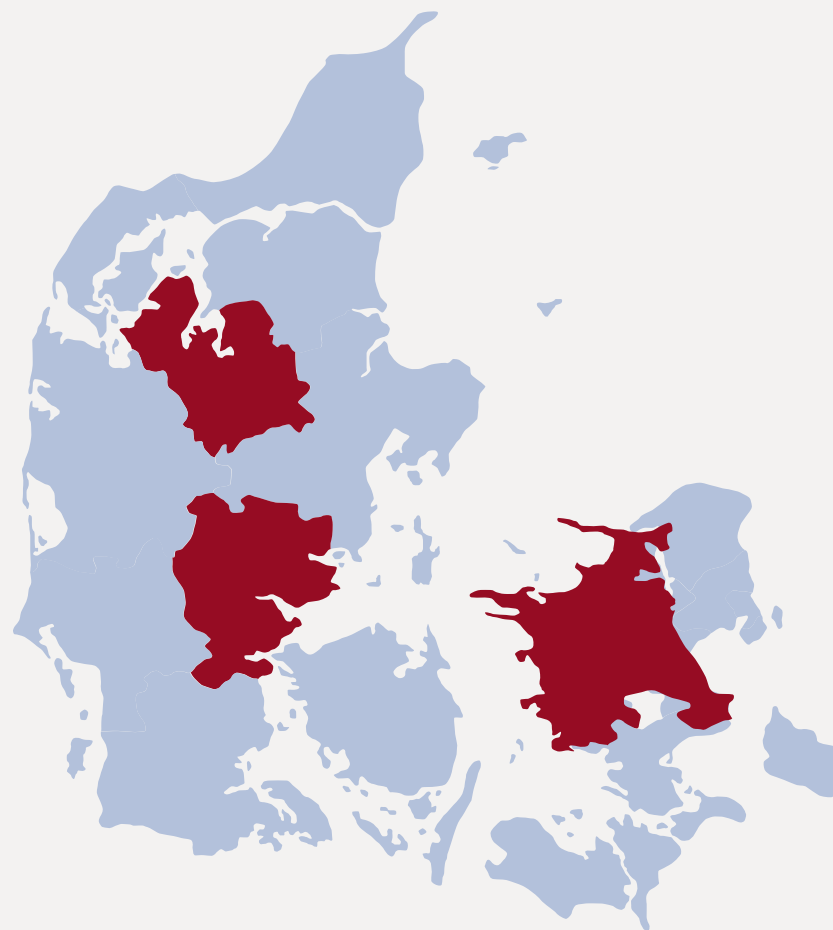
GF2 elever fra 4 danske skoler

Baseline

316 lærlinge → 92% svarprocent
(5 er stoppet på skolen)

Follow-up

303 lærlinge → 94% svarprocent
(13 er stoppet på skolen)

75 %

af lærlingene i landbruget
kommer til skade i de første
4 måneder af deres
oplæringsperiode

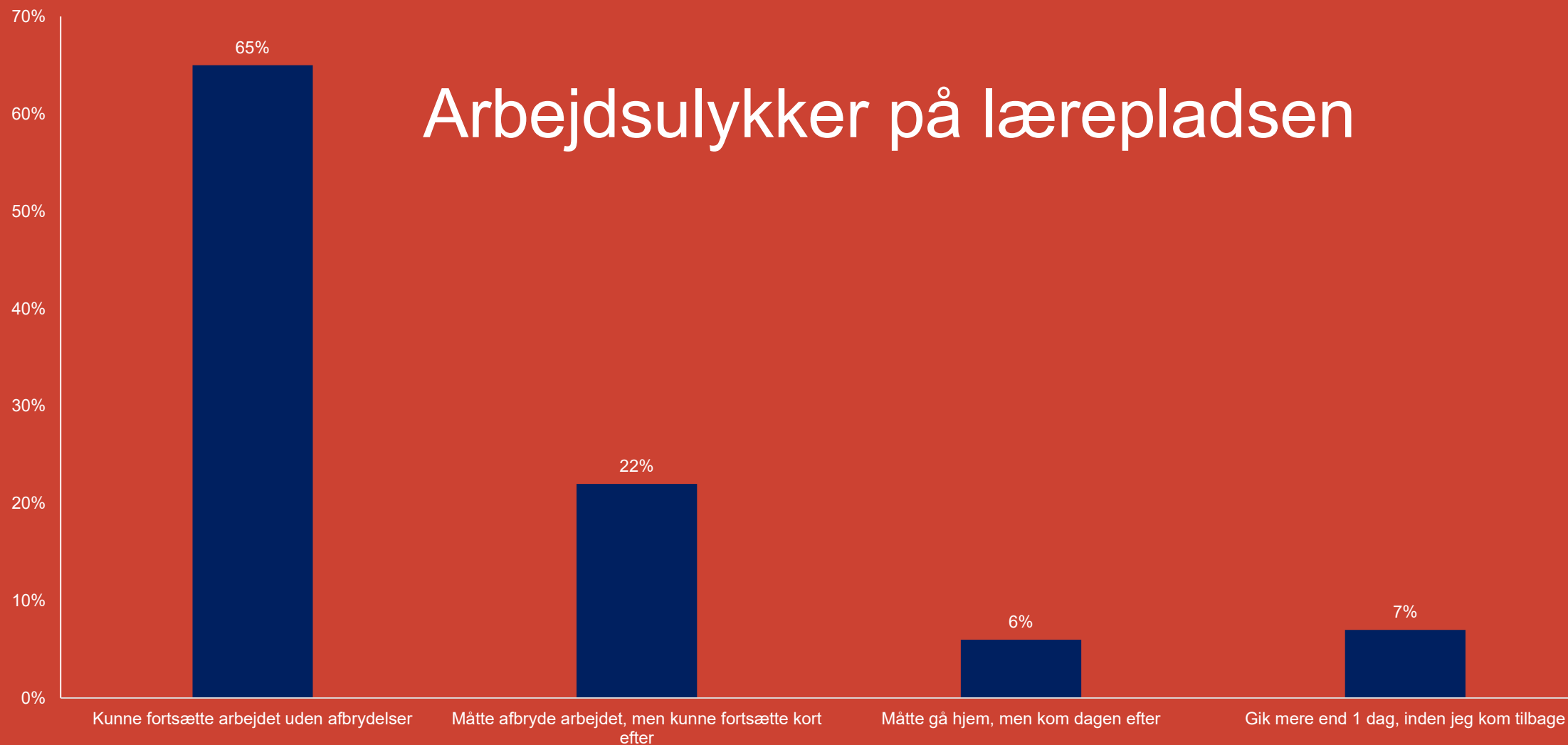

Ca. 10 % af disse er
anmeldelsespligtige

(Se baselineresultater fra projektet)

Landbrug – kontrol årgang

Arbejdsulykker på lærepladsen

Overføre viden?

Barrierer for sikkerhedslæring i skolen

I: Hvis det nu var her på skolen, ville man så slukke traktoren?

R1: Vi har aldrig nogensinde fået det at vide, tror jeg?

R2: Jo, jeg tror, jeg har fået det at vide, men det er jo ikke sådan, vi gør det. Men altså, jeg kender ikke nogen, der gør det sådan på arbejdspladsen

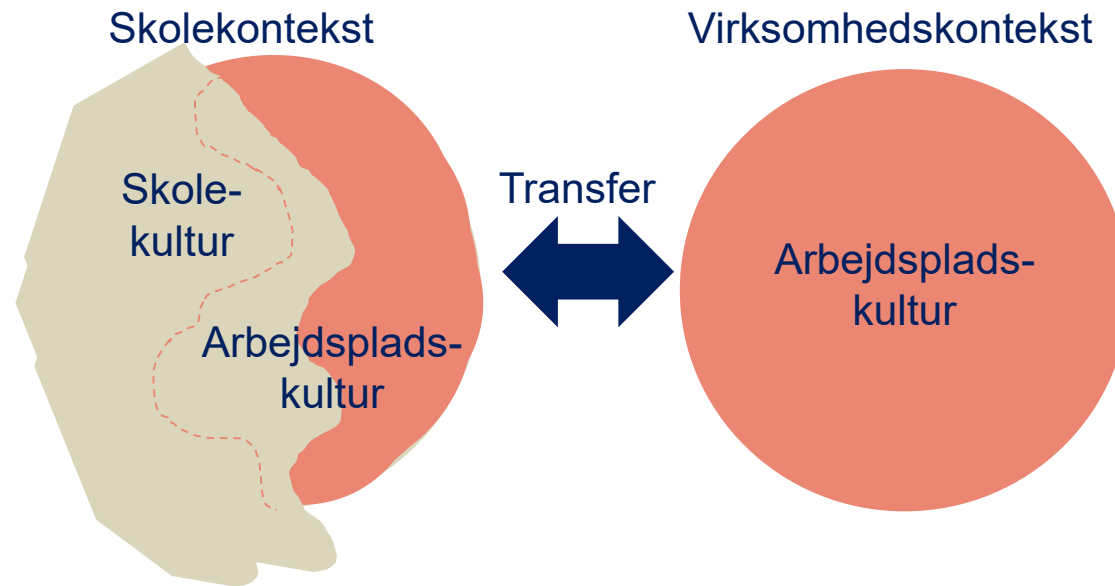
"Hvis vi gik og var bange for det, så havde vi nok heller ikke valgt at være i det. Hvis vi gik og var bange for at brække ryggen hver anden sekund, så havde vi sgu nok ikke valgt at være landmænd. Det er jo der, den er"

→ Referer til arbejdspladsernes praksis som normen for (u)sikkert arbejde

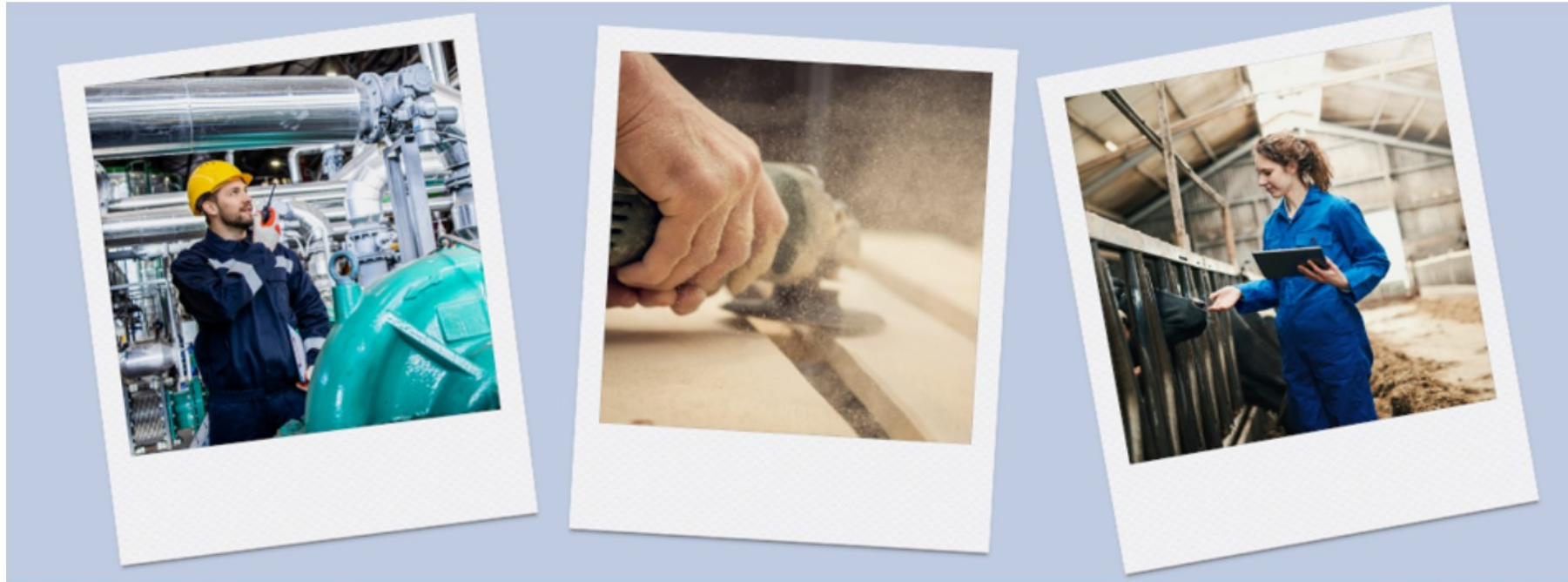
→ At være landmand = at arbejdet er farligt

Model for konkurrerende sikkerhedskulturer

Tak for opmærksomheden!

Ny hjemmeside Kommer snart ...

EN SIKKER START ... for elever og lærlinge ...

... Søg på **NFA.DK**